

İstiklal Madalyası

Türk Kurtuluş savaşından sonra, millet önderlerine bir minnet ve şükran sembolü olarak verilmesi özel kanunla düzenlenen tek madalya İstiklal madalyasıdır. Kimlere verileceğini ve şekli ile nasıl takılacağını içeren İstiklal Madalyası Kanunu 4 Nisan 1921 tarihinde 66 numara ile çıkarılmıştır. Bu Kanuna göre İstiklal Madalyası; 30×40 mm çapında ve 15.55 gr ağırlığında olmak üzere Pirinçten yapılacaktır. Parlak sarı renktedir. Bu madalyayı almaya hak kazananların; Milli Mücadelede aldıkları rol ve yaptıkları hizmetin çeşidine göre değişen renklerde kurdele takılarak verilir. Madeni kısmı aynı olmakla birlikte İstiklal Madalyası kurdele renklerine göre dört çeşittir. Kırmızı kurdeleli olanlar: Orduda görevli sivil ve asker kimliği ile Milli Mücadele cephelerinde doğrudan savaşanlara verilir. Bu Mücadeleye büyük çapta yardım edenlere de aynı renkte kurdeleli İstiklal Madalyası verilmiştir. Cephede şehit olanların hak ettikleri bu madalyalar ailelerine verilmiş Yeşil kurdeleli olanlar: Milli Mücadele döneminde Türkiye Büyük Millet Meclisinde üye olarak bulunanlara verilmiştir. Beyaz kurdeleli olanlar: Milli Mücadele döneminde Cephe gerisinde buldukları halde, yaptıkları büyük görevlerle bu mücadelenin başarıyla sonuçlanmasına anlamlı destek olanlara verilmiştir. Kırmızı- Yeşil kurdeleli olanlar: Dönemin milletvekillerinden olup cephede çarpışanlara ve şehit olanların da ailelerine verilmiştir. Daha sonra çıkarılan 869 sayılı kanunla beyaz kurdeleliler de kırmızıya çevrilmiştir. Madalyanın bir beratı ve bir de veriliş sebebini açıklayan bir belgesi bulunur. 14 Şubat 1926 tarih ve 3183 sayılı kanununun 2. maddesine göre bu madalya Yurt dışında bulunan İstiklal Madalyası sahipleri bu madalyalarını ancak frak ya da üniforma giydikleri zaman takabilirler. Sivil elbise giydikleri zaman ise madalyalarını temsil eden değişik renklerdeki rozetlerini takabilirler. Her çeşit İstiklal madalyası sadece sağ göğüs üzerine takılır. Madalyanın ön yüzünün üst kısmında Ankara'nın resmi, ortasında ise Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplandığı bina yer almaktadır. Arka planda da zafer ve barışı temsil eden Güneş ışınları resmedilmiştir. Bu yüzdeki Meclis binası görüntüsünün sağında 23 Nisan solunda 1336 (1920) tarihi yazılıdır. Meclis binası resminin altında yer alan Dünya haritası bilgiyi orak ve tırpanlar da tarımı simgeler, Resmin iki yanındaki defne dalları ise barışın sembolü olarak yer almıştır. Bu yüzün en altında ise kağnısıyla bir köylü kadın görüntülenmiştir. Bu da Milli Mücadelenin her aşamasında cepheye mermi ve diğer ihtiyaç maddelerini taşıyan Türk analarının anısı için Madalyaya alınmıştır. Madalyanın öteki yüzünde ay ve yıldızla çevrilmiş olarak Misak-ı Milli ile belirlenen Türkiye haritası yer almıştır. Bu harita üzerine yerleştirilen bir tek yıldız Ankara şehrinin yerine konulmuş olup buradan çıkan bir ışık huzmesi Kars'a kadar uzanır. Haritanın en altında madalyanın yapılış tarihini gösteren 1 Teşrinisani 1338 (01 Kasım 1922) ibaresi vardır. İlgili kanun hükümlerine göre herhangi bir sebeple medeni haklarını kullanamama cezası alanlarla cinayet suçundan hüküm giyenler İstiklal Madalyalarını taşıma ve bulundurma haklarını kaybederler. 30 Ocak 1929 tarih ve 3579 sayılı kanun uyarınca İstiklal Savaşımızın başlangıç tarihi kabul edilen 15 Mayıs 1919 tarihi ile cephe savaşlarının sona erdiği kabul edilen 09 Eylül 1922 tarihleri arasında milli ordumuzda görevli olarak bulunan alayların sancaklarına takılmak üzere birer İstiklal Madalyası verilmesi kabul edilmiş ve yürürlüğe konulmuştur. Bu madalya Milli mücadelede bilfiil görev alan iki Mareşal ve değişik rütbelerde 168 i general olmak üzere çok sayıda askeri personele ve yukarıda nitelikleri belirtilen sivil kahramanlara verilmiştir.

Hüseyin AĞCA

KAYNAKÇA

Askerî Yönüyle Atatürk, Askerî Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı, Ankara 1981.

Atatürk ve Askerlik Sanatı, Askerî Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı, Ankara 1985.

BAYCAN, Nusret, **Atatürk'ün Nişan ve Madalyaları**, Ankara 1986.

İĞDEMİR, Uluğ, **Atatürk'ün Yaşamı**, Ankara 1980.

İZGİ, Alaettin, **İstiklal Madalyası, Tarihçesi ve Tanıtımı**, Ankara 1996.

ÖZEL, Mehmet, **2000'li Yıllara Girerken Türk Ordusu**, Ankara 2000.

Türk Silahlı Kuvvetleri Takdir ve Taltif Kılavuzu, Gen.kur. Yayını, Ankara 1971.

22/07/2024 tarihinde <https://ataturkansiklopedisi.gov.tr/bilgi/istiklal-madalyasi/?pdf=3563> adresinden erişilmiştir